

De Tuinvriend

Van de voorzitter

De zomer is weer voorbij. In dit seizoen werd er veel gekweekt en geoogst en blijft tuinieren een mooie hobby met iedere keer weer andere verrassingen. In het najaar is er tijd om af te ronden en te evalueren hoe het tuinjaar is verlopen.

Gezonder leven met een volkstuintje. Je leest het goed. Onderzoek wijst het uit: 'Werken in je volkstuintje is gezond'. Niet alleen omdat je bezig bent in de open lucht, ook de inspanningen die je verricht zorgen voor een gezonde geest in een gezond lichaam. Het schoffelen, plukken, harken, poten, wieden, knielen, spitten, snoeien, planten en bukken zorgt ongemerkt voor gezonde gymnastische bewegingen. Bovendien weet je ook nog eens wat je eet want je hebt de groenten en het fruit zelf biologisch geteeld.

Het is goed om eens in de spiegel te kijken en daarbij de tuinregels, die wij als bestuur met de tuinders hebben afgesproken, tegen het licht te houden. De maatschappij verandert en het is goed dat het huishoudelijk reglement wordt nageleefd en dat er geen onduidelijkheid bestaat voor ieder tuinlid, het bestuur en alle commissies zodat we weten aan welke regels we moeten houden.

De vereniging VAT Zeist draait als een molen, financieel gezond en de commissies doen hun werk. Het bestuur is zeer tevreden met het functioneren van de commissies.

Na diverse oproepen van de secretaris om je aan te melden als kandidaat voor het voorzitterschap heeft nog geen lid zich aangemeld. De lijnen zijn kort, dus laat de juiste kandidaat-lid opstaan om zijn kennis en ervaring en passie in te zetten om deze mooie vereniging te leiden. Ik heb nog twee maanden tot 1 januari 2023 om het voorzitterschap over te dragen. Het zou mooi zijn om mijn kennis en ervaring op 1 januari over te dragen.

Vriendelijke groet,
Jan van Geffen

Wat een gezellige boel!

Na een vroegtijdige voorbereiding (waarbij Chris weer van onschatbare waarde was) was het dan zover: de najaarsborrel van onze vereniging! Vrijdagmiddag met vereende krachten een pracht punttent opgebouwd en alle spullen aangevoerd, waren we er klaar voor op de Slottuin. Nu het weer nog... en per uur werden de berichten slechter. "Gaat 't wel door morgen gezien de weerberichten?" Echt wel!

Zaterdagmiddag, ik was er door omstandigheden pas tegen zessen, liep ik door de regen richting tent en schuilhut. Zouden er nog mensen zijn; waren er wel medetuinders geweest? Heel blij werd ik al halverwege het pad: zeker waren er mensen want ik hoorde druk gepraat! Bij de tent aangekomen stond het daar vol!! Een dertigtal mensen was er (nog); gezellig pratend (en niet alleen met bekenden!), een tafel vol hapjes (beetje van de kippenboer maar vooral veel door Slottuinders gemaakte heerlijkheden) en uiteraard de andere SlotTuinCommissieleden die de drankjes verzorgden. Lekker sfeertje hing er.

Toen de geplande eindtijd van 19 uur was aangebroken was bijna iedereen er nog en gingen we (droog!) huiswaarts; tevreden en voldaan.

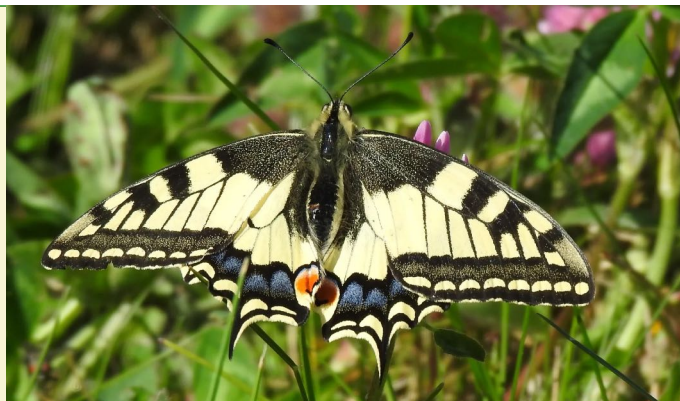
En de tent? Hoefden we zelf al niet meer af te breken want dat hadden twee slottuinders al gedaan (en toen was het wel nog droog). Dank daarvoor!

Jan Duiverman, namens de SlotTuinCommissie (en Chris)

Koninginnepage

Vorig jaar en dit jaar werd een mooie grote vlinder gesignaleerd, in de maand augustus, op de Slottuinen. In de tuin van Arie Breukhof wel te verstaan! Nu is dit niet verbazend met zo'n mooie bloemrijke tuin. Zoals je kunt zien is het een prachtige vlinder. De kleurstelling is fantastisch met dat blauw in de vleugels. Deze vlinder is een vrij schaarse standvlinder en zeker geen alledaagse gast. De Koninginnepage leeft slechts 18 dagen (een kleine 3 weken) en heeft een spanwijdte van zo'n 75 mm. De vlinders in augustus zijn van een tweede generatie. De eerste generatie is te zien in eind april-half juni. Hun voorkeur gaat uit naar schermbloemige planten (wortel, kervel, pastinaak, dille, venkel, wilde peen, kruisdistel) maar ook vlinderstruik, spoorbloem, vlambloem en ijzerhard zijn in trek. De pop heeft een speciaal gevorkt orgaan dat tevoorschijn komt bij bedreiging. Deze scheidt een vieze geur af om de vijanden af te schrikken. Wist je dat het uitvouwen van de vleugels van de nieuwe vlinder zo'n 30 minuten duurt?

Herfst Recept 2022

Dit jaar had ik in tegenstelling tot andere jaren maar 3 pompoenen kunnen oogsten. De verkeerde buurplant, Oost-Indische Kers, was de oorzaak. Maar enfin toch 3 kleintjes. De knolselderij was mooi van formaat.

Ook de knoflook was een succes, grote bollen met grote tenen!! Tijd voor een heerlijke soep.

Pompoen-knolselderij soep

Een heerlijk herfstsoepje!

Recept voor 4 personen

- Olijfolie, 2 eetlepels
- 500 pompoen in stukjes
- 500 knolselderij in stukjes
- Paar tenen knoflook gepeld en in kleine stukjes
- 2 gesnipperde uien
- 1 paprika in stukjes
- 1 of 2 groente bouillonblokjes
- 1,5 liter water
- Zout
- Peper
- Evt sambal (brandal) naar behoefte erbij - wij houden van pittig.

Bereiding

In olijfolie de uien een minuutje smoren, hierna de knoflook erbij. Na 1 minuut: de pompoen, de knolselderij, paprika, 5 minuten bakken en af en toe omscheppen. Hierna de verkruimelde bouillonblokjes en water erbij doen. Laten pruttelen voor ongeveer 30 minuten. Pureren.

Proeven, zout, zwarte peper en evt sambal toevoegen. Lekker met Crostini met knoflook uit de oven!!
Mmmmm

Onderhoud groenstroken De Grifthoek

Velen van u vragen zich waarschijnlijk af 'wat gebeurt er met het stukje bossage rechts als je het hek van de Grifthoek binnenkomt.'

De tuincommissie wil op de randen van het tuinencomplex de biodiversiteit vergroten en is daarom van zins om dit stukje grond vlinder, bijen en insecten vriendelijk te maken door insecten vriendelijke planten en struiken aan te planten.

Dit zal in het najaar t/m het voorjaar 2023 gerealiseerd worden.

Met groet,
de tuincommissie Grifthoek

Chayote

Afgelopen zondag 6 november was ik op de tuin toen ik verrast werd door Loes Boon met 5 chayotes! Een nog onbekende vrucht voor mij. De smaak schijnt een beetje op de kommer te lijken. Zelf heb ik een heerlijk recept met komkommer, dus volgende week ga ik experimenteren.

Latijnse naam: *Sechium edule*

De chayote behoort tot de komkommerfamilie (Cucurbitaceae). Dat is niet heel verwonderlijk; als je kijkt naar haar eigenschappen zie je dat er een aantal overeenkomsten zijn met bijvoorbeeld komkommers en pompoenen. Zo zijn het enorme klimmers en kunnen met gemak tussen de 3 - 5 meter slingeren. Ze hebben dus een enorme groei-kracht. Ook houden ze van een warme zomer. Heeft iemand nog een leuk recept met chayote? Stuur het in!

Slottuin: ooit de tuin van de heren van Seyst

In 1745 werd het slot gekocht door de Amsterdamse ijzerhandelaar Cornelis Schellinger en zijn vrouw voor de Evangelische Broedergemeente (Hernhutters). De oprichter van de Hernhutters, graaf von Zinzendorf, kwam hier ook wonen. Ook toen waren onze tuinen er nog niet; wel was er intussen begonnen met het ontginnen van de 'woeste gronden'.

Als ik dit stukje schrijf is er wat bijzonders gebeurd: het heeft weer echt geregend! Gisternacht 19 mm. En vannacht zelfs 22 mm.! Dat was héél lang geleden. Je ziet ook alles de grond uitschieten! Helaas ook de onkruiden die ons de hele zomer droogte gedwongen met rust hebben moeten laten. Maandenlang een prettige bijkomstigheid.

Omdat ik in principe alleen zaaibedden en jonge aanplant giet, hebben een aantal planten het zwaar gehad, in het bijzonder mijn aardbeien en mijn bloemenhaag aan het pad. Meer dan 35 jaar geen shade en nu de helft dood! Tot mijn verbazing hebben mijn chrysanten minder moeite met de droogte. Oké ze zijn iets korter van steel maar doen het op de vaas fantastisch: 2 ½ week verder en het blad is nog steeds mooi groen!

En verder: gezellige tuindiensten (met gelukkig relatief weinig schoffelerwerk; toch echt geen hobby van veel mensen maar soms wel met eigengemaakte taart), een tuintafeltonoonstelling waar goed maar (nog?) beperkt te zien was hoe creatief een aantal van ons is én hoe aan de andere kant het heel leuk is om een variatie aan producten met naam en zelfs zakje uitgestald te zien.

En binnenkort hopen we jullie te ontmoeten op de verenigingsborrel op ons Slottuincomplex waarvoor we voor de versiering jeugdige ondersteuning hebben gehad!

En nu maar genieten van de herfst met haar eigen charmes!!

Jan Duiverman SlotTuinCommissie

in gesprek met ...

Wim Groen

In de tuin van Wim Groen

Wim is al jaren in de weer met bestellijsten voor ons als tuinders. We zien nu alweer mailtjes voorbij komen over besluiten aangaande bestellingen. Het is duidelijk dat werkzaam zijn bij de Inkoop geen eenmalige activiteit is in het jaar. Hoe is Wim eigenlijk bij het VAT Zeist terecht gekomen?

Wim, hoe zit dat eigenlijk? Hoe kwam je op het idee om te gaan tuinieren?

Nou, ik las een advertentie in de Nieuwsbode van 1980 over het tuinieren bij het VAT Zeist. Dat maakte mij enthousiast en heb mij aangemeld en al snel kreeg ik, in eerste instantie, een kleine tuin bij de Slottuinen.

Had je al ervaring en liefde voor tuinieren?

Mijn vader hield van tuinieren en na zijn overlijden vond ik zijn tuinboekje met allerlei aantekeningen. Dat wekte mijn belangstelling. Maar ik wist niets over tuinieren en heb nooit met mijn vader getuinierd. Ik heb veel geleerd van andere tuinders.

Je bent begonnen bij de Slottuinen? En nu hier? Hoe komt dit zo?

Ik ben even een paar jaar noodgedwongen uit de roulatie geweest door een hartinfarct.

Maar had nog wel zo mijn 'lijntjes' met de vereniging

Wim Wierda runde indertijd de Inkoop en vroeg mij of ik dit van hem wilde overnemen. Dat wilde ik wel. Maar dan wilde ik ook meer binding met de vereniging en haar leden. In 2013 heb ik mij weer aangemeld voor een tuin en ditmaal kwam er eentje vrij bij de Grifthoek.

Wim, welk gewas is bij jou altijd een succes en vindt je leuk?

Prinsessenbonen.

Prinsessenbonen?

Zegt kordaat: Ja. Staan allemaal lekker recht. Bij mij is alles

recht en liefst nog met de duimstok uitgemeten!!

Ik ben niet zo creatief maar Joke (echtgenote) wel hoor.

Wij tuinieren samen in deze 'nieuwe' tuin.

Verder doen tomaten het altijd goed bij mij. Mijn chrysanten zijn mijn trots, ze staan er altijd mooi bij! De grootbloemige worden gedieft en om de knop een speciaal zakje bevestigd. Dan krijg je een prachtig grote bloem!

Bevalt je nieuwe tuin, Wim?

Het is een gezellig hoekje hier. Maar ik moet eerlijk bekennen dat het nog

steeds niet écht mijn tuin is. Ik kom Bert nog vaak tegen in deze tuin of schuurtje (deze tuin was van Bert Dorrestijn, een zeer geliefd bestuurslid die in 2021 plotseling is overleden). Ik heb veel weet van zijn overlijden gehad. We deden veel samen in de Inkoop. Ook op persoonlijk vlak ontmoetten we elkaar regelmatig thuis. Het gaat al wel steeds meer mijn tuin worden, we brengen onze eigenheid er in en hebben al het een en ander veranderd. Dat helpt wel. Ik ben heel blij met deze tuin. Ook is het fijn om wat verderaf van het verenigingsgebouw te zitten, zodat ik minder vaak benaderd word voor verkoop uit het winkeltje buiten de daarvoor bestemde tijd om. Het geeft mij meer rust in het tuinieren.

Onze tuinen liggen tegenover elkaar. Ik zie Wim vaak al in de verte aan komen lopen. De weg naar zijn tuin is lang, en voor Wim echt héél erg lang!! Maakt hier een praatje en daar een praatje. En zo op het einde blijft hij ook nog even 'plakken' bij ons op het hoekje!!

Tja... je kent mij ondertussen wel, hè. Ik vind het sociale van een vereniging zo leuk!

De groentekelder van Molenbosch

De rijke bankier Johannes Bernardus Stoop liet op bosterrein 't Molenbosch in Zeist eerst een park in landschapsstijl aanleggen en een tuinmanswoning bouwen, voordat hij jaren later opdracht gaf tot de bouw van een zomerverblijf. Hij had geen haast, want hij had al een buitenplaats. In 1849 werd de eerste steen gelegd en de ovaalvormige ommuurde moestuin is waarschijnlijk in diezelfde periode aangelegd naast het park. In ieder geval was er in 1858 een moestuin met broeibakken en (muur)kassen en een boomgaard. Op een foto uit 1926 is een deel van de bakken en een druivenkas te zien. Een grote meloen pronkt op een pot. Op andere foto's uit dezelfde periode is een waterwagen te zien en worden aardbeien geplukt.

Heel bijzonder is dat buiten de tuinmuur een bakstenen groentekelder bewaard is gebleven. Deze groentekelder is misschien uniek in Nederland. De ruimte is uitgegraven in een opgeworpen heuvel om een koel en vorstvrij klimaat te bewerkstelligen. Drie ventilatieschachten zorgen voor frisse lucht. De kelder is opgedeeld in tien genummerde vakken die van elkaar gescheiden zijn door houten planken. De toegangsdeur is van zwaar ijzer. Er zijn geen planken waarop fruit bewaard kon worden. Wellicht bewaarde de tuinbaas de appels en peren uit de boomgaard in de kelder onder zijn tuinmanswoning. Het bouwjaar van de kelder is niet bekend. Archiefonderzoek heeft geen informatie opgeleverd. Het is goed mogelijk dat Anna Aleida de Beaufort-Stoop de groentekelder heeft laten bouwen, toen zij in 1866 permanent op Molenbosch ging wonen.

Groentekelders werden gebruikt om groenten te bewaren en vers te houden tot de nieuwe oogst in het voorjaar. In september maakten de tuinknechten de kelder goed schoon. Zij schepten de aarde en het zand van het voorgaande jaar weg en vulden de kelder met zwaveldampen om schimmels en ziektekiemen te doden. Nadat de kelder goed gelucht was, witten zij de muren en vulden de vakken met verse aarde en zand. Daarna konden groenten vanuit de moestuin naar de kelder verplaatst worden. Sommige groenten zoals wortelen werden ingekuild in zand. Andere groenten zoals kardoelen of knolselderij werden herplant in een laag aarde. Aardappelen konden zonder aarde of zand bewaard worden.

De moestuin en het landschapspark zijn in de twintigste eeuw overgedragen aan Utrechts Landschap. Binnen de muren van de voormalige moestuin is een klein volkstuinencomplex. In 2017 is een notenboomgaard aangeplant en een deel van de moestuinmuur gerestaureerd. De groentekelder is in goede staat en in gebruik als vleermuizen onderkomen.

Paul Vesters @jorishellevoort Utrechts Landschap
#moestuinen #groenerfgoed #tuingeschiedenis

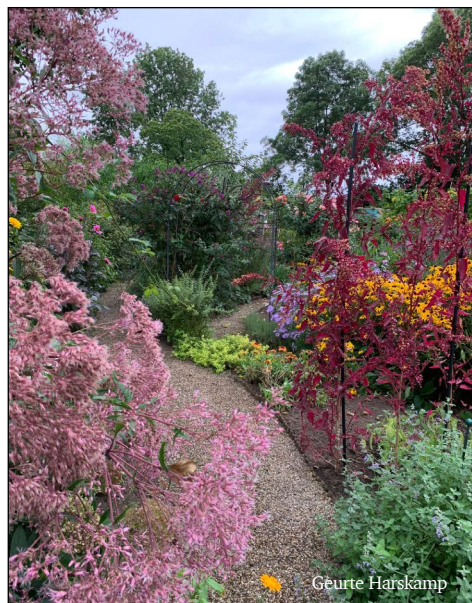
Bron: Utrechts Archief: familie De Beaufort; R.P.M. Rhoen, Tijdschrift Oud-Utrecht, dec. 2002, 185; Joris Hellevoort, mevr. G. den Hartog-van Burken en dhr J.G.F. van Wageningen.

TUINTAFEL-TENTOONSTELLING 27 AUGUSTUS 2022

De 4 prijswinnaars

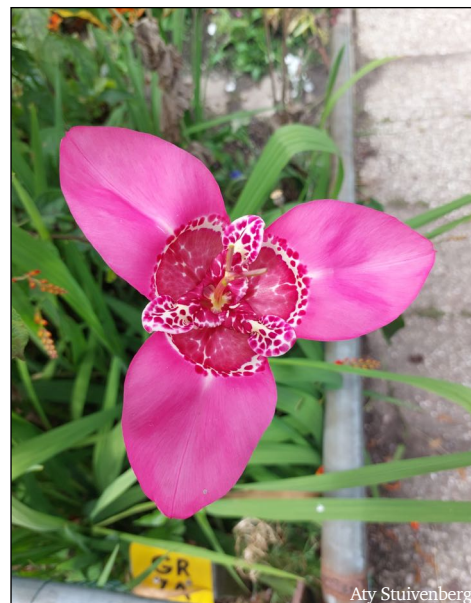

WebSite VAT Zeist

Wist u dat ...

- Op onze website VAT-Zeist staan alle activiteiten met data vermeld?
- Ook de tuindiensten kunt daar terugvinden!
- Bekijk de website eens:

www.vatzeist.nl

VAT Zeist Slottuin-aanhanger lenen?

Neem dat contact op met
Petra Schenkels,
Mobiel: 06-29061689
E-mail: slottuinvat@gmail.com

VAT Zeist Grifthoek-aanhanger lenen?

Neem dan uitsluitend telefonisch contact op met

Gerard Hörchner

Telefoon: 030-69 50 119

*** NIET E-MAILEN ***

Inleveren kopij

Heeft u een leuk artikel voor 'De Tuinvriend'?

Wilt u uw kennis en ervaring delen met anderen?

Dan zien wij graag uw kopij tegemoet in onze mailbox van het Secretariaat van VAT Zeist. E-mailadres: secretariaat.vat.zeist@gmail.com.

Graag foto's of plaatjes apart meesturen!

